

POSTANOWIENIE

14 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 14 stycznia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa A. M. i D. von J.
przeciwko S. spółce akcyjnej w W.
o zapłatę i ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej S. spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 12 marca 2025 r., V ACa 1368/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwem skierowanym przeciwko S. S.A. w W., następnie zmodyfikowanym, powodowie – A. M. i D. von J. wnieśli, w szczególności, o: ustalenie nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z zawartej pomiędzy stronami umowy kredytu na cele mieszkaniowe [...] nr [...] z 3 grudnia 2007 r. (umowa została zawarta z K. Spółką Akcyjną w W. - poprzednikiem prawnym pozwanego); zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kwoty 64.912,81 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 27.147,49 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia

zapłaty, zaś od kwoty 37.765,32 zł od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pisma zmieniającego powództwo do dnia zapłaty, kwoty 42.456,48 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 33.618,18 CHF od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty, zaś od kwoty 8.838,30 CHF od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pisma zmieniającego do dnia zapłaty z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia na rzecz jednego z powodów zwalnia pozwanego z odpowiedzialności wobec drugiego powoda. Powodowie zgłosili także żądania ewentualne, przy założeniu ważności spornej umowy. Kwota kredytu miała służyć sfinansowaniu zakupu przez powodów spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, położonego w G. przy ul. J. [...].

W odpowiedzi na pozew oraz pismo zmieniające powództwo pozwany wniósł, między innymi, o jego oddalenie w całości, wskazując, że postanowienia spornej umowy kredytowej nie są abuzywne, a sama umowa jest w pełni ważna i skuteczna. Pozwany podniósł także zarzut przedawnienia roszczenia powodów. Zgłosił również ewentualny zarzut potrącenia wierzytelności powodów o zapłatę oraz ewentualny zarzut zatrzymania.

Wyrokiem z 22 lutego 2023 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku w szczególności, w pkt I. ustalił nieistnienie pomiędzy stronami stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu na cele mieszkaniowe [...] Nr [...] z dnia 3 grudnia 2007 r. zawartej pomiędzy powodami A. M. i D. von J. a K. Spółką Akcyjną z siedzibą w W., którego następcą prawnym jest pozwany S. S.A. z siedzibą w W., z uwagi na nieważność powyższej umowy kredytu; w pkt II. zasądził od pozwanego S. S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów A. M. i D. von J.: a) kwotę 64.912,81 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie: od kwoty 27.147,49 zł od dnia 27 października 2020 roku do dnia zapłaty, od kwoty 37.765,32 zł od dnia 23 sierpnia 2022 roku do dnia zapłaty oraz b) kwotę 42.456,48 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie: od kwoty 33.618,18 od dnia 27 października 2020 roku do dnia zapłaty, od kwoty 8.838,30 CHF od dnia 23 sierpnia 2022 roku do dnia zapłaty, z tym zastrzeżeniem, że pozwany korzystając z prawa zatrzymania jest uprawniony do wstrzymania się ze spełnieniem świadczenia zasądzzonego na rzecz powodów do czasu zaofiarowania przez powodów A. M. i D. von J. zwrotu na rzecz pozwanego S. S.A. z siedzibą w W. świadczenia otrzymanego od pozwanego w wykonaniu umowy

kredytu wskazanej w pkt I. niniejszego wyroku w wysokości 230.000,00 zł; w pkt III. oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Apelację od tego wyroku wniosła strona pozwana, zaskarżając go odnośnie do punktów I, II i IV, jednocześnie zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.: art. 233 § 1 k.p.c., art. 235² § 1 pkt 3 i 5 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 232 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c., art. 91 k.p.c., oraz naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. w różnych układach i konfiguracjach: art. 69 ust. 1 i 2, art. 111 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, art. 353¹ k.c., art. 358(1) § 2 k.c., art. 65 § 1 i 2 k.c., art. 385¹ § 1 i 3 k.c. oraz art. 385² k.c., art. 385¹ § 2 k.c., art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, art. 58 § 1, 2 i 3 k.c., art. 56 k.c., art. 4 w zw. z art. 1 ust. 1 lit. a) i b) ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, art. 316 k.p.c., art. 354 § 1 k.c., art. 24 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim oraz art. L. ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - przepisy wprowadzające kodeks cywilny, art. 410 § 2 k.c., art. 405 k.c., art. 498 § 1 i 2 k.c., art. 499 k.c., art. 496 k.c. w zw. z art. 497 k.c., art. 734 § 2 k.c., art. 481 § 1 k.c. We wnioskach apelacji pozwany, między innymi, wniósł o zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonym zakresie.

W odpowiedzi na apelację powodowie, w szczególności, wnieśli o jej oddalenie w całości.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku apelacja pozwanego była bezzasadna. Skarżący sformułował całą grupę zarzutów odnoszącą się do uznania postanowień umownych regulujących mechanizm indeksacji za abuzywne (niedozwolone) i znaczenia uznania tych postanowień umownych za abuzywne dla dalszego bytu prawnego umowy. W ocenie Sądu II instancji skarżący nie udowodnił, aby przedmiotowe klauzule tworzące mechanizm indeksacyjny (obejmujący klauzulę ryzyka walutowego rozumianą jako ryzyko deprecjacji waluty PLN w stosunku do waluty CHF na przestrzeni obowiązywania umowy oraz klauzulę kursową, inaczej spreadu walutowego dotyczącą sposobu przeliczania kursu waluty przy wypłacie kredytu i spłacie rat kredytu przez odesłanie do tabel kursowych banku) były wspólnie ustalane przez strony umowy i aby powodowie

mieli „rzeczywisty wpływ” na ustalenie ich treści. W konsekwencji nie zachodziła w niniejszej sprawie przesłanka negatywna wyłączająca badanie abuzywności klauzul umownych w sytuacji, gdy były one indywidualnie negocjowane z konsumentem. Następnie Sąd II instancji stwierdził także, że ocena kolejnych przesłanek zależała od rozstrzygnięcia, czy przedmiotowe postanowienia umowne tworzące mechanizm denominacji określały główne świadczenia stron. Sąd Apelacyjny podzielił i przyjął za własne rozważania Sądu I instancji, który wyjaśnił, iż przedmiotowe postanowienia umowne istotnie określały główne świadczenia stron, jednakże nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Należało, w efekcie, uznać, że uzyskane przez powodów informacje nie były wystarczające do podjęcia przez nich świadomej i rozważnej decyzji w zakresie ryzyka walutowego wiążącego się z formułą zawartej umowy. Jak zważył Sąd odwoławczy także postanowienia spornej umowy odnoszące się do ustalania kursów walut nie były transparentne i naruszały interes powodów jako konsumentów, bowiem skutkowały tym, że byli oni uzależnieni od autonomicznych decyzji Banku. Bez wątpienia, zatem, w umowie z powodami zawarte zostały niedozwolone postanowienia umowne. Sąd Apelacyjny podzielił też stanowisko Sądu I instancji, iż nie było możliwości podstawienia w tej sprawie innych rozwiązań (np. art. 358 k.c.) w miejsce postanowień uznanych za abuzywne, co czyniło niezasadnym również zarzut naruszenia tego przepisu w zw. z art. 385 § 1 i 2 k.c. Odwołanie się do art. 358 k.c. nie usuwałoby z umowy postanowień abuzywnych, te bowiem nie odnoszą się wyłącznie do zasad ustalania przez bank kursu CHF i zagadnienia spreadu, lecz do kwestii zasadniczej - ryzyka walutowego wiążącego się z samym faktem związania konsumenta kredytem walutowym. Takiego ryzyka w oczywisty sposób nie usuwał art. 358 k.c., który ponadto nie został przez ustawodawcę przewidziany jako przepis mogący zastąpić bezskuteczne postanowienia umów zawieranych przez profesjonalistów z konsumentami, lecz dotyczy samej możliwości wykonania ważnie zawartej umowy przez spełnienie świadczenia w walucie polskiej. Nie istniała możliwość uznania czynności prawnej za częściowo nieważną, w sytuacji, gdy nieważnością dotknięte są główne świadczenia stron. Inaczej rzecz ujmując, niedozwolony charakter postanowień wprowadzających do umowy indeksację jako postanowień określających główne świadczenia stron (art. 385¹ § 1 k.c.) - główny przedmiot

umowy (art. 4 ust. 2 Dyrektywy 93/13), prowadził, w ocenie Sądu II instancji, do wniosku o nieważności umowy. Sąd Apelacyjny podzielił też wyrażone w judykaturze stanowisko, że samo wejście w życie nowelizacji ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw zmieniającej ustawę z dnia 26 sierpnia 2011 r., („ustawa antyspreadowa”) w żaden sposób nie mogło wpłynąć na ocenę abuzywności przedmiotowych postanowień umowy i ocenę konsekwencji tej abuzywności dla bytu umowy. Sąd Apelacyjny podzielił też i przyjął za własne rozważania Sądu Okręgowego odnośnie do aktualizacji po stronie powodowej roszczenia o zwrot spełnionego świadczenia - jako świadczenia nienależnego - w konsekwencji stwierdzenia nieważnej czynności prawnej, (art. 410 § 2 k.c.). W ocenie Sądu II instancji nie zasługiwały na uwzględnienie z przyczyn szczegółowo określonych w treści uzasadnienia, zarzuty naruszenia art. 498 k.p.c. i art. 499 k.p.c.; art. 496 k.c. w zw. z art. 497 k.c., a zarzut naruszenia art. 481 § 1 k.c. był chybiony.

Ostatecznie wyrokiem z 12 marca 2025 r., Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną.

Pozwany S. S.A. z siedzibą w W., skargą kasacyjną zaskarżył powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 12 marca 2024 r. w całości. Skargę tę oparł na zarzutach naruszenia przepisów prawa materialnego, tj.: 58 § 1 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c.; art. 385¹ § 1 k.c.; art. 385¹ § 1 i 2 k.c.; art. 65 § 1 i 2 k.c.; art. 56 k.c. w zw. z art. 41 ustawy - Prawo wekslowe; art. 56 k.c. w zw. z art. 358 § 2 k.c., oraz art. 56 k.c.; art. 69 ust. 3 ustawy - Prawo bankowe w zw. art. 385¹ § 1 i 2 k.c.; art. 385¹ § 1 i 2 k.c.; art. 358 § 2 k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 i 2 k.c.; art. 385¹ § 1 i 2 k.c.; art. 410 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c.; art. 455 k.c.; art. 58 § 1 i 3 k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 i 2 k.c. oraz w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13; art. 498 § 1 i 2 k.c.; art. 91 k.p.c. w zw. z art. 203¹ k.p.c.

Na podstawie art. 398⁴ § 2 k.p.c. w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący wniósł o przyjęcie jego skargi do rozpoznania, ze względu na - istnienie potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 385¹ § 1 i 2 k.c., odnośnie do kwestii, „które postanowienia charakterystyczne dla umów kredytu indeksowanych do franka szwajcarskiego są abuzywne, a w przypadku

stwierdzenia przez sąd, że uprawnienie banku do ustalania kursu franka szwajcarskiego narusza rażąco interesy konsumenta i jest niezgodne z dobrymi obyczajami: czy abuzywna jest wówczas wyłącznie Klauzula Kursowa określająca sposób ustalenia wartości franka szwajcarskiego, czy też wszystkie postanowienia dotyczące indeksacji kredytu, tj. Klauzula Kursowa i Klauzula Ryzyka Walutowego stanowiąca, że wysokość zobowiązań z umowy kredytu zależna jest od zmiennej na przestrzeni obowiązywania umowy wartości waluty obcej?”(1); oraz z uwagi na - występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polegające na konieczności odniesienia się przez Sąd Najwyższy do następujących kwestii: „czy wola konsumenta, który uważa, iż stwierdzenie nieważności całej umowy nie jest dla niego niekorzystne, przeważa nad wdrożeniem systemu ochrony, takiego jak zastąpienie nieuczciwego postanowienia przepisem dyspozytywnym i utrzymanie umowy w mocy, czy też wyłącznie utrzymanie w mocy klauzuli abuzywnej uwarunkowane jest uprzednią, dobrowolną i świadomą zgodą konsumenta?” (2); „czy na etapie oceny możliwości obowiązywania umowy po usunięciu postanowienia abuzywnego, tj. na etapie poprzedzającym etap zastępowania postanowienia abuzywnego przepisem dyspozytywnym, o którym mowa w orzeczeniach C-26/13 Kásler i C-260/18 Dziubak oraz C-932/19 OTP Jelzálogbank Zrt. dopuszczalne jest ustalenie treści umowy (stosunku prawnego) w zakresie, który był regulowany przez abuzywną normę, na podstawie art. 65 § 1 i 2 k.c. lub art. 56 k.c. w zw. z art. 41 ustawy - Prawo wekslowe lub art. 56 k.c. w zw. z art. 358 § 2 k.c., lub też art. 56 k.c. w zw. ze wskazanymi w przypisie kilkudziesięcioma przepisami, z których na zasadzie analogii iuris lub analogii legis wynika, że w polskim prawie obowiązuje generalna norma, zgodnie z którą wartość waluty obcej określa się według kursu średniego NBP?”(3); „czy jeżeli bez abuzywnego postanowienia umowa kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego nie może obowiązywać, to dochodzi do automatycznej jego substytucji normą dyspozytywną, o ile tylko zastosowanie środków krajowych zapewnia doprowadzenie do sytuacji jaka miałby miejsce, gdyby umowa nie zawierała tego abuzywnego postanowienia?”(4); „czy art. 358 § 2 k.c. stanowi szczegółowy przepis dyspozytywny, który znajduje zastosowanie z mocy prawa (automatycznie) w miejsce abuzywnej Klauzuli Kursowej określającej sposób ustalenia kursu franka

szwajcarskiego, na potrzeby operacji związanych z indeksowaniem przy wypłacie i przy spłacie kredytu?”(5). Na okoliczność wykazania sprecyzowanych przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący zaprezentował rozbudowany oraz wielowątkowy wywód prawny szczegółowo skonkretyzowany w samej treści skargi kasacyjnej.

We wnioskach skarżący domagał się, w szczególności, uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę powodowie wnieśli o odrzucenie skargi kasacyjnej pozwanego ewentualnie o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej, a nadto o zasądzenie na rzecz powodów od strony pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00,

OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Skarżący powołał się w skardze kasacyjnej na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., lecz żadna z nich nie wystąpiła.

Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia, wskazaniu przepisu, na tle którego ono powstało i przedstawieniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ. i z 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ. i z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

W odniesieniu do podnoszonych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania kwestii prawnych i wątpliwości interpretacyjnych dotyczących tzw. kredytów frankowych należy stwierdzić, że zostały już one wyjaśnione szczegółowo w orzecznictwie sądowym (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego w

sprawach I CSK 2225/23, I CSK 2268/23, I CSK 2291/23 i I CSK 2334/23 oraz wyroki w sprawach II CSKP 957/23, II CSKP 1002/23, II CSKP 1956/22, II CSKP 2164/22 i II CSKP 2295/22, II CSKP 690/23, II CSKP 1996/22, II CSKP 2231/22 i II CSKP 278/23, II CSKP 380/23, II CSKP 617/23).

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł zgodnie z art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., przy uwzględnieniu § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt. 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2023 poz.1935 ze zm). Orzeczenie o odsetkach od zasądzonych kosztów postępowania kasacyjnego znajduje uzasadnienie w art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) oraz przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności.

Władysław Pawlak

[PG]

[a.ł]